



Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Dina synpunkter viktiga för EU:s jordbrukspolitik – delta i debatten!
- Maximering av decentraliserad energiproduktion starkt alternativ till kärnkraftsutbyggnad – professor Katajamäki
- Levande landsbygd kräver nya lösningar – professor Eklund
- Mindre levande landsbygd utan skola
- Landsbygdsnätverket = Kassörskan på konsum – modern landsbygdsparlör i svenska Landsbygdsriksdagstidningen
- Högskolesamarbete och handlingsplan skall ge fart åt landsbygdsstudier på magisternivå
- Läs även detta: **Lövskog bra för stressiga människor visar enkätundersökning – betydelse för tätortsplanering? *Förvaltningsförsöket i Kajaland som modell för andra delar av landet? – utlovad utvärdering om en vecka *RUR@L News för åttonde gången *Databasen för Bästa praxis öppnad *Shoppingsjuka och hållbar livsstil tas upp på hållbarhetsmessa i Vasa *Leader-grupper håller framtidsforum*

Cit: ***”Ett livsvillkor för de rurala områdena och landsbygden är att de har en fungerande närings- och servicestruktur samt byar med dragningskraft, d.v.s. en högklassig boende-, arbets-, företagar- och rekreativmiljö.”***

Ur utkastet till landskapsprogram för Österbotten 2011-2014. Ett av målen i prioriterat område 1: Konkurrenskraft och image – Österbotten är känt för att vara energiskt. Utkastet är offentligt framlagt, liksom utkastet till landskapsprogrammets miljörapport, 25.3-23.4.

”Nu riskerar skolan dö sotdöden medan byborna för en överlevnadskamp på flera plan.”

Reportern Malin Henricson på Österbottens Tidning om att beslutsfattarna i Pedersöre lagt ansvaret för skolans framtid i Lappfors i händerna på byborna. Nu är det de som har bevisbördan – locka fler barnfamiljer till byn, annars bygger vi ingen skola (Österbottens Tidning 15.4).

”Vi är inte växtoddlare mer utan paragrafodlare. Missar man nån paragraf så kan man förlora stödet. Om paragrafen är förståelig eller inte har ingen betydelse. Våra förtroendemän får jobba hårt hela tiden för att få bort de mest vansinniga påhitten.”

Bonden och ”datadoctorn” Nisse Husberg om att bönderna får åtskilliga luntor på sammanlagt flera hundra sidor text, som de måste läsa igenom då de gör stödansökan. Växtodlingen är en ren djungel av paragrafer med massor av tvärvillkor och annat som

de måste beakta (YLE:s Bondbloggen 13.10, www.bondbloggen.fi).

DINA SYNPKUNTER VIKTIGA FÖR EU:s JORDBRUKSPOLITIK – DELTA I DEBATTEN!

Dacian Cioloş, EU-kommissionär för jordbruk och landsbygdsutveckling: *”Den gemensamma jordbrukspolitiken är till för hela samhället. Det är en politik som rör dig, och inte bara bönderna. Det gäller bra och säker mat, men också landskap, sysselsättning, miljö och klimat. Hur vill du att jordbruket och landsbygden ska se ut i framtiden och vilka förväntningar har du på EU-politiken? Hjälp oss att ta fram en politik som motsvarar dina förväntningar.”*

Senare i år ska kommissionen lägga fram olika förslag på hur den gemensamma jordbrukspolitiken kan se ut efter år 2013, och då blir det också ett formellt offentligt samråd. Som ett första steg vill man nu veta vad du tycker i några mer allmänna frågor. Man vill särskilt få dina synpunkter på följande frågor:

- Varför behöver vi en gemensam jordbrukspolitik i EU?
- Hur vill du att jordbruket ska se ut och fungera?
- Varför bör jordbrukspolitiken göras om?
- Vilka verktyg behövs för framtidens jordbrukspolitik?

I ett tal i Europaparlamentet redogjorde Cioloş för de viktigaste frågorna som man vill diskutera. Uppgifterna är från Europeiska kommissionens hemsida och finns under adressen http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/debate/index_sv.htm. Cioloş tal hittas på <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/10/150&format=HTML&aged=0&language=SW&guiLanguage=en> (engelsk version).

MAXIMERING AV DECENTRALISERAD ENERGIPRODUKTION STARKT ALTERNATIV TILL KÄRNKRAFTSUTBYGGNAD – PROFESSOR KATAJAMÄKI

Till år 2020 skall andelen förnyelsebar energi i Finland vara uppe i 38 procent. Det här betyder ungefär en tioprocentig ökning från nuläget. Men i merparten av energidiskussionerna betonas de förnyelsebara energikällornas anspråkslösa del i jämförelse med hela energibehovet. I verkligheten uppnår man emellertid med många små produktionsenheter samma volym som en stor. Vindenergi, energi från åker, energi från organiskt avfall inom lantbruk och industri, träbaserad energi, solenergi, samt energi från jord kan kopplas till ett gemensamt nät och uppnå sålunda storleksfördelar. Den decentraliserade energiproduktionens verkliga idé är en förening av energikällorna. Men ännu klarar man t.ex. inte av ett förnyelsebart energinätverk med flera energikällor, liksom tekniska frågor vid överföring av energi. För det här är viktigt, ty målet är en jämn energiström. Inte vet man heller hur mycket energi som kan produceras av dessa energikällor och hur många produktionsenheter som behövs för att man skall kunna tala om en betydande energiproduktion. Men även på basen av preliminära uppgifter är det ändå klart att en maximering av den decentraliserade energiproduktionen, är ett starkt alternativ till en ytterligare utbyggnad av kärnkraften. Den spridda energiproduktionens utveckling är ett ambitiöst nationellt projekt, där det behövs grundforskning, försöksprojekt, samt utveckling av affärsverksamhetsmodeller. Slutresultatet av en långsiktig utveckling för decentraliserad energiproduktion skulle i bästa fall vara ett nytt finländskt kunskapsområde, vilket skulle ge tiotusentals arbetsplatser på landsbygden, samt ett närmande mellan landsbygden och städerna. Samtidigt skulle det uppstå nya exportmöjligheter, då det finns en global marknad för decentraliserade energisystem. Decentraliserade energilösningar kunde i fortsättningen även vara en del av Finlands utvecklingssamarbete. Att specialisera sig på decentraliserade energisystem, skulle också vara lönande som varumärke för Finland, än att identifiera sig som ett provfält för den

transnationella kärnkraftsindustrin. *Uppgifterna är från en artikel i tidningen Pohjalainen (från 14.4). Artikelskribenten Hannu Katajamäki är professor i regionalvetenskap vid Vasa universitet och tillika landsbygdsprofessor.*

LEVANDE LANDSBYGD KRÄVER NYA LÖSNINGAR – PROFESSOR EKLUND

”För att landsbygden ska vara livskraftig även i framtiden så måste det finnas andra inkomstkällor än jordbruket. De som lever kvar på landsbygden måste alltså bredda den ekonomiska aktiviteten, och småbrukarna, som klarar sig bra i nuläget, är ett exempel på detta faktum”, sade professorn i rural forskning vid Åbo Akademi Erland Eklund under Österbottens andelslag som arrangerades i slutet av mars i Vasa. Enligt Eklund, som redogjorde för lantbrukets roll i landsbygdens utveckling, borde landsbygden och småbruken söka andra lösningar i takt med att bulklivsmedelsproduktionen, d.v.s. massproduktionen av livsmedel, utsätts för allt starkare konkurrens från globala aktörer. Våra jordbruk kan ju inte hävda sig i konkurrensen på den globala marknaden. Han tror att det börjar finnas efterfrågan på högkvalitetsprodukter. Närodlat, hälsosam och färsk mat ligger i tiden. Här kan småskalig gårdsförädling vara ett alternativ, men ett problem är de stränga hygienkraven som sätter bromsar på utvecklingen av den här branschen. En möjlighet är att försöka skapa alternativa och kortare matkedjor. Logistiken tendrar dock att bli utvecklad för närvarande. Korsnäs kommun i Österbotten är ett exempel på hur landsbygden har förändrats under de senaste decennierna. I dagsläget finns få heltidsjordbrukare kvar medan antalet småbrukare eller s.k. månskensjordbrukare är stort. I anslutning till primärnäringarna har man en stark småföretagartradition, både inom tillverkning och inom service. *”Kombinationen är att det i Korsnäs finns ett rikt utbud av företag utanför jordbrukssektorn. Pendlingsavståndet till Vasa, som för med sig en större arbetsmarknad, är rimligt och det här gör att till och med en liten landsbygdsort kan klara sig”,* konstaterade Eklund. Strukturrationaliseringen av landsbygden har bidragit till att befolkningen minskar här, En intressant och viktig fråga i de södra delarna av svenska Österbotten har varit arbetskraftsinvandringen, vilket har hjälpt upp befolkningsstatistiken. Enligt Eklund har invandringen varit en positiv sak för landsbygden, men den stora utmaningen nu är att de kan anställas även inom andra sektorer än växthus-, metall- och pälsdjursnäringarna. Det är oerhört viktigt att folk med utländsk härkomst, kan komma in i utbildningen och röra sig mellan yrkesmässiga sociala positioner. *Uppgifterna är från en artikel, skriven av Christoffer Thomasfolk, i den tekniska och ekonomiska tidskriften för lantbruket Lantmän och Andelsfolk (LoA) 4/2010, vilken ingick i tidningen Landsbygdens Folk (från 16.4).*

MINDRE LEVANDE LANDSBYGD UTAN SKOLA

Om man enbart ser på siffrorna finns det inte så många argument för att bygga en ny skola i Lappfors i Pedersöre kommun, Österbotten. Det finns drygt 370 invånare i Lappfors, där skolan har 23 elever och beräknas ha 19 elever om sju år. Avståndet mellan Lappfors och Överesse är 12 kilometer. Esse kommun del med en befolkning på drygt 3 000 personer har tre lågstadieskolor, i Lappfors, Överesse och Ytteresse, medan Purmo kommun del, som är hälften mindre, har bara en lågstadieskola. En liten skola skulle enligt kalkylerna kosta en dryg halv miljon euro utan gymnastiksal. Men allt är inte siffror, för det är också en fråga om hur vi värderar möjligheterna till en fortsatt levande landsbygd och byns betydelse för en mångsidig samhällsutveckling. Något som vi i Svenskfinland även borde ta i beaktande, är hur livskraftiga våra byar vid språkgränsen egentligen bör vara. Här kan man jämföra Lappfors med Småbönders i Kronoby kommun – ungefär samma invånarantal, lika många elever i skolan och lika långt till nästa svenska lågstadieskola. Båda är livskraftiga gränsbyar till de finskspråkiga grannarna och en viktig del av Svenskfinland som vi kan vara stolta över.

Servicen, byagemenskapen och skolan hör till grundpelarna, för att byn skall vara en viktig del av den finlandssvenska levande landsbygden. Måndagens (12.4) Pedersörefullmäktige hade engagerat lappforsborna, som kämpar för att få en ny skola. De kan ha blivit positivt överraskade av att det inte blev ett direkt ”nej” till skolbygget, men det kan vara en kortvarig glädje. Osäkerheten kring skolans framtid är stor, för samtidigt som man talar om att nästa år fatta beslut om att bygga en skola, inleder man i kommunen planeringen av en ny skolstrategi. Lappfors är en by med framåtanda och målmedvetenhet, där byborna har ställt upp för sin skola och vill visa att Lappfors är ett intressant alternativ för nyinflyttare och återvändare. Om en ny skola byggs, finns det en avsevärd sannolikhet att uppskattningen på 19 elever år 2017 är i underkant. Det beslut som nu fattats är ett ”kanske”, men byborna räknar med att risken för ett ”nej” nästa år är överhängande. Särskilt när osäkerheten kan påverka den förväntade inflyttningen negativt. Byn dör inte utan skola, men med skolan förlorar vi ändå en del av vår finlandssvenska levande landsbygd. *Uppgifterna är från ledaren i senaste veckas onsdagsupplaga (14.4) av Österbottens Tidning. Ledaren, som skrivits av tidningens chefredaktör Lars Hedman, kan även läsas på tidningens nätupplaga under adressen <http://www.ot.fi/Story/?linkID=109514>.*

LANDSBYGDSNÄTVERKET = KASSÖRSKAN PÅ KONSUM – MODERN

LANDSBYGDSPARLÖR I SVENSKA LANDSBYGDSRIKSDAGSTIDNINGEN

”Landsbygdsriksdagen är ett oerhört viktigt redskap för att skapa visioner av hur framtiden ska gestalta sig. Mötet mellan människor är nyckeln. Det är när vi sätter oss ner och pratar med varandra, utbyter kunskaper och drömmar, som utveckling och förändring sker. Det är här framtiden skapas. Titta bara på exemplen i den här tidningen. Alla fantastiska verksamheter startade en gång i tiden med ett möte kring en idé.” Alla som deltar i den svenska Landsbygdsriksdagen 6-9.5 i Sunne får Landsbygdsriksdagstidningen i sina välkomstpaket. Tidningen innehåller bl.a. massor av goda exempel på värmländsk landsbygdsutveckling – allt från konstmuseum till vildmarksbutik och småskaligt skogsbruk. Här finns även en modern landsbygdsparlör – ord du måste kunna för att prata med folk på Landsbygdsriksdagen, eller vad sägs om t.ex. dessa:

Bredband	En Ockelbo 600 (snöskoter)
Biogas	Fislukten från personen framför dig på biografen
EU-stöd	Pengarna som medlemsländerna skickar till Bryssel för att EU skall kunna existera
Lokal ekonomi	Pengarna som behövs för att hålla igång bygdegården
Nätverk	Kan man få i fingrarna vid nätfiske i kalla sjöar
Lokal utveckling	Stryka eller mangla skrynklig tvätt på plats
Entreprenör	Entre betyder dörr. Pre betyder först. Nör är en förkortning av nörd. Entreprenör betyder då ”första dumskallen genom dörren”.
Ekoturism	Att härma en annan turistföretagare
Leader	Ett EU-program som skall se till att vi inte lider av undernäring

Landsbygdsriksdagstidningen kan läsas på Riksorganisationen Hela Sverige ska levas hemsida som länk under adressen <http://www.helasverige.se/kansli/nyheter/visa-nyhet/blog/1/957/2/>.

HÖGSKOLESAMARBETE OCH HANDLINGSPLAN SKALL GE FART ÅT

LANDSBYGDSSTUDIER PÅ MAGISTERNIVÅ

Den akademiska forskningen och undervisningen i landsbygdsutveckling har utvecklats systematiskt av den Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) under en lång följd av år, bl.a. genom nätverket Rural Studies och inrättande av landsbygdsprofessorer. Som en

del av denna utveckling har regeringen i sin landsbygdspolitiska redogörelse till riksdagen år 2009 efterlyst landsbygdsstudier på svenska på magisternivå. Samma målsättning finns även inskriven i det landsbygdspolitiska helhetsprogrammet. Åbo Akademi (ÅA) har föreslagits som initiativtagare. Den svenska landsbygdsprofessuren vid ÅA har byggt upp en beredskap att skapa dylika studier, samtidigt som det finns ett behov av omfattande partnerskap mellan olika universitet och högskolor för att skapa en attraktiv och funktionell utbildning på magisternivå med möjlighet till fortsättning på doktorandnivå. Ett första steg mot landsbygdsstudier på svenska på magisternivå togs 15.4 vid ÅA i Vasa genom seminariet *Landsbygdsstudier på magisternivå* med Svenska Temagruppen (SveT) inom YTR och enheten för Demografi och landsbygdsforskning vid Socialvetenskapliga institutionen vid Åbo Akademi som arrangörer och med målet att skissera en ram för landsbygdsstudier på magisternivå genom samarbete mellan lämpliga högskolor i Finland och Sverige, samt göra upp förslag till handlingsplan med tydligt planeringsansvar. Förslaget som diskuterades vid seminariet kommer inom kort att behandlas av Socialvetenskapliga institutionen vid ÅA. *Landsbygdsforskningen vid Åbo Akademi i Vasa finns under webbadressen <http://www.abo.fi/student/landsbygdsstudier>.*

LÄS ÄVEN DETTA

Lövskog bra för stressiga människor visar enkätundersökning – betydelse vid tätortsplanering?

Folk som har nära till en lövskog där de bor, eller som brukar göra långa promenader i en skog i rekreationssyfte, upplever inte i lika hög grad att de är stressade. Detta framkom i en enkätundersökning vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) i Alnarp. Tretusen slumpvis utvalda personer i Skåne och Blekinge hade valts ut, varav ca hälften svarade på frågor om sina rekreativsvanor i olika typer av skogar (löv- och barrskog), samt om hur de upplevde sin stressnivå. Enligt tidigare forskning vid SLU, påverkas t.ex. puls och blodtryck av vistelse i miljöer med stora lövträd. Lövskogar har flera egenskaper som underlättar återhämtning från stress. Man kan exempelvis fascineras över hur ljuset silar mellan löven och vara nyfiken på fåglar som sjunger eller fjärilar som fladdrar förbi. Det är också lätt att orientera sig i en lövskog, lättare än i många andra skogstyper. Dessa rön kan ha betydelse vid planering av tätorter, så att flera skogsområden bevaras i närheten till bebyggelse och att man värnar om den biologiska mångfalden. Skulle man sätta en prislapp på skogens rekreativsvärden, kunde man lättare jämföra dem med de kostnader samhället har för sjukskrivningar p.g.a. långvariga stress- och sjukdomstillstånd. *Uppgifterna som är från en artikel, skriven av Nora Adelsköld, på SLU:s hemsida, finns under adressen <http://www.slu.se/?id=551&puff=407>.*

Förvaltningsförsöket i Kajaland som modell för andra delar av landet? – utlovad utvärdering om en vecka

Forskaren Philip Donner skall närmare granska den administrativa försöksverksamheten i Kajaland. Han kommer att analysera Tammerforsundersökningens uppföljning i dagstidningarna Kainuun Sanomat, Helsingin Sanomat och Kaleva. Pressrapporterna är motstridiga. Dels lovordas experimentet, och man anser att det kunde stå som modell för liknande arrangemang i andra delar av landet. Ledarnas lovord om inbesparingar motsägs emellertid av befolkningen, som ser med missnöje på de nedlagda tjänsterna. På grund av tidsbrist utkommer den utlovade utvärderingen av undersökningen och dess tolkningar först i nästa Nyhetsbrev.

RUR@L News för åttonde gången

Innehållet i det senaste nyhetsbrevet *RUR@L News* från European Network for Rural

Development (ENRD), alltså det europeiska nätverket för landsbygdsutveckling, tar bl.a. upp konsekvenserna för Europas landsbygd med anledning av FN:s klimatmöte i Köpenhamn i slutet av senaste år, möte för Coordination Committee, stärkt samarbete för National Rural Networks, stärkande av framställningsmekanismer för landsbygdsutveckling, frågorna 2 och 3 för EU Rural Review, samt en blick på medlemslandet Österrike. *Det åttonde numret (Mars 2010) av RUR@L News – Newsletter for the ENRD finns under webbadressen http://newsletter.enrd.eu/ruralnews8_en.pdf.*

Den som vill kan sända e-post om sina erfarenheter inom landsbygdsutveckling i den egna regionen till e-mailadressen newsletter@enrd.eu.

Databasen för Bästa praxis öppnad

Tävlingen om *Bästa praxis 2010* i anslutning till programmen för utveckling av landsbygden på det finländska fastlandet och på Åland, har öppnats. Om du vet av bra handlingsmönster som hänför sig till t.ex. projekt, landsbygdsinvesteringar, landsbygdens innovationer eller miljösatningar, anmäl då dina bidrag till tävlingen. Tävlingsvinnarna belönas på *Landsbygdsgala 2010* den 7 oktober i Gamla studenthuset, Helsingfors. *För mer info, samt länk till databasen, se landsbygdsnätverkens hemsida under adressen http://www.landsbygd.fi/sv/index/kommunikation/nyheter_och_meddelande/basta_praxis_databas.html.*

Shoppingsjuka och hållbar livsstil tas upp på hållbarhetsmessa i Vasa

Miljökoordinatören Merja Mäensivu vid Åbo Akademi (ÅA) i Vasa ordnar en hållbarhetsmessa 20.4 kl. 10-13 i foajén vid ÅA i Vasa, Strandgatan 2B, under Sluta slösa-veckan. Meningen är att väcka diskussion om hållbar utveckling och livsstil, samt visa en del av de aktörer som finns inom Vasaregionen, vilka jobbar inom hållbar utveckling. Tessa Turtonen från Finlands svenska Marthaförbund rf föreläser om shoppingsjuka, medan författaren och miljöaktivisten Göran Ekström talar om hållbar livsstil. Intresserade är välkomna att delta i föreläsningar och/eller bekanta sig med olika lokala producenternas utbud och föreningars verksamhet under dagen i foajén. *Program och vart man skall anmäla sig (senast 19.4) finns under webbadressen <http://www.abo.fi/media/11450/hallbarhetsmassa.pdf>.*

Leader-grupper håller framtidsforum

Västra regionens Leader-grupper håller ett framtidsforum, *Leaderin 3R-tulevaisuusfoorumi*, i Ylihärmä, Kauhava 29-30.4. I kontext blir det tal om mod, risker och gränser. Som arrangörer för seminariet fungerar landsbygdsnätverkensheten och Ruralia-institutet vid Helsingfors universitet. Södra och norra regionernas Leader-grupper håller sina seminarier 11-12.5 respektive 18-19.5. Östra regionen Leader-grupper höll sitt tillfälle 19-20.3. *Mer information finns (på finska) på hemsidan för Leader-metodens utveckling under adressen www.leadermetodi.ning.com. OBS! Anmälan till västra regionens framtidsforum görs senast 20.4.*

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska Temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till

landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
